

XALQARO TIZIMLARDА О'ZBEKISTON MANFAATLARI
FANINING О'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 300000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot

Ta'lim sohasi: 310000 – Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar

Mutaxassislik: 70310802–Xalqaro munosabatlar va jahon siyosati

1969 - 1970
1970 - 1971
1971 - 1972

1972 - 1973
1973 - 1974
1974 - 1975

1975 - 1976
1976 - 1977

1977 - 1978
1978 - 1979
1979 - 1980

1980

1981 - 1982
1982 - 1983
1983 - 1984
1984 - 1985

1985

1986 - 1987
1987 - 1988
1988 - 1989
1989 - 1990

1990

1991 - 1992
1992 - 1993
1993 - 1994
1994 - 1995

1995

1996 - 1997
1997 - 1998
1998 - 1999
1999 - 2000

2000

Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	Kreditlar	
XTOM104	2021-2022	2	4	
Fan/modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatları	
Majburiy	O'zbek/rus		4	
	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama
1.	Xalqaro tizimlarda O'zbekiston manfaatlari	60	60	120
2.	I. Fanning mazmuni			
	Fanni o'qitishdan maqsad – jahon siyosatidagi turli jaratyonlarni tushunish va tahlil etishni xududiy, iqtisodiy-iijimoiy, demografik, tabiiy - klimatik, resurs va unga o'xshash omillarni inobatga olgan xolda amalga oshirish asnosida zamonaviy siyosiy taxlii, taxminiy va bashoratga oid nazariy yondashuvlarni egallash va amalda qo'llash malakalarini shakllantirishdan iborat.			
	Fanning vazifasi – tarixiy va zamonaviy geosiyosatdagi ilmiy-nazariy yondashuv va qarashlarni mohiyatini har tomonlarma o'rengan holda amally tehliddagi asosiy ushlardan samarali foydalaniш, nazary taxminiy, mo'jai va bashoraining umumiy yo'naliшharidan unumli foydalaniш, turli muammolini vaziyatlar tahilihiga mos bo'lgan ushlarni amaliyotda qo'llashni o'reganish va tafbiq etishдан iborat.			

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Xalqaro tizimlar va milliy manfaatlar

Xalqaro munosabatlар tizimi. Xalqaro munosabatlар tiziminинг rivojanish tendensiyalari. Xalqaro tizimning ziddiyatlari. Milliy manfaatlar tizimi va uni himoyalash zarurati. Milliy manfaatlar tiziminining rivojanish tendensiyalari. Xalqaro tizimning ziddiyatlari. Milliy manfaatlar tizimi va uni himoyalash zarurati. Milliy manfaatlar himoyalash zaruriyati, siyosat. Tashqi siyosatda milliy manfaatlar himoyalash tizimida oliv mexanizmlari. Milliy manfaatlar tizimining o'mni. O'zbekiston Respublikasi tashqi siyosatining mohiyati. Tashqi siyosatning ustuvor yo'naliшhini belgilovchi asoslar. Tashqi siyosatning zamonaviy ustuvor yo'naliшhini belgilovchi asoslar. Oshiruvchi mexanizmlar. Tashqi siyosatni amalga oshirishda oliv ta'lim tiziminining o'mni.

2-mavzu. Markaziy Osiyo O'zbekiston tashqi siyosatining bosh ustuvor yo'naliшhi sifatida

Markaziy Osyo mintaqasining xalqaro tizindagi o'mi va ahamiyati. Markaziy Osyo tizim sifatida, O'zbekistonning Markaziy Osyodagi o'mi. Mintaqadagi muammolarni hal etishdan O'zbekiston manfaatlari. Markaziy Osyoda yagona iqtisodiy, gumanitar va madaniy makomni vujudga keltirish. Markaziy Osyoda tinchlik va barqarorlikni ta'minlash. Afg'onistonni Markaziy Osyo iqtisodiy jarayonlariga jalb etish.

3-mavzu. O'zbekiston tashqi siyosatida Afgoniston omili

O'zbekiston tashqi siyosatida Afgoniston omili. Hamkorlikni belgilovchi asoslar. Siyosiy diplomatik munosabatlar dinamikasi. Iqtisodiy diplomatiyaning rivojanish tendensiyalari. Madaniy-gumanitar sohadagi hamkorlik. O'zbekiston va Afgoniston munosabatlarning rivojanish tendensiyalari.

4-mavzu. Rossiya bilan o'zaro manfaatti hamkorlik dinamikasi

O'zbekiston tashqi siyosatida Rossiya omili. Hamkorlikni belgilovchi asoslar. Siyosiy diplomatik munosabatlar dinamikasi. Iqtisodiy diplomatiyaning rivojanish tendensiyalari. Madaniy gumanitar sohadagi hamkorlik. O'zbekiston va Rossiya munosabatlarning rivojanish tendensiyalari.

5-mavzu. MDH davlatlari bilan o'zaro manfaatti hamkorlik

MDH davlatlari bilan o'zaro hamkorlikni belgilab beruvchi omillar, shart-sharoitlar, imkoniyatlar va rivojanish istiqbollari. Siyosiy diplomatik munosabatlar dinamikasi. Iqtisodiy diplomatiyaning rivojanish tendensiyalari. Madaniy gumanitar sohadagi hamkorlik.

6-mavzu. O'zbekiston bilan AQShning o'zaro munosabatlari

O'zbekiston tashqi siyosatida AQSh va Yevropa davlatlari omili. Hamkorlikni belgilovchi asoslar. O'zaro hamkorlikni belgilab beruvchi omillar. Siyosiy diplomatik munosabatlar dinamikasi. O'zbekiston va AQSh munosabatlarning rivojanish tendensiyalari.

7-mavzu. Yevropa davlatlari bilan o'zaro aloqalar

O'zbekiston tashqi siyosatida Yevropa davlatlari omili. Siyosiy diplomatik munosabatlar dinamikasi. Iqtisodiy va madaniy-gumanitar sohadagi hamkorlik. O'zaro munosabatlarning rivojanish tendensiyalari. O'zbekiston Germaniya munosabatlari. O'zbekiston Fransiya munosabatlari. O'zbekiston Buyuk Britaniya munosabatlari. O'zbekiston va Sharqiy Yevropa davlatlari munosabatlari.

8-mavzu. O'zbekiston-Xitoy munosabatlarning rivojanish dinamikasi

O'zbekiston tashqi siyosatida Xitoy omili. Xamkorlikni belgilovchi asoslar. Siyosiy diplomatik munosabatlar dinamikasi. O'zaro aloqalarining

- yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - T.: "O'zbekiston", 2017. - 48 b.

7. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizi nard va olilianob xalqimiz bilan quramiz. - T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b.

Axborot manbalari

8. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.

9. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil "28" 08 dagi "1"-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

8. Fan/modul uchun mas'ul:

Jo'rayev S.A. – TDSHU "Sharq mamlakatlari siyosati va xalqaro munosabatlar" kafedrasi professori, s.f.d. Madaminova D.I. – TDSHU, Sharq mamlakatlari siyosati va xalqaro munosabatlar kafedrasi mudiri, siyosiy fanlar nomzodi

9. Taqrizchilar:

Sultonova E.S. – JIDU professori, s.f.d. (Turdosh OTM)
Nayimov O.M. – Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti dekanı, s.f.n. (Turdosh OTM)

	<p>tuzilmasi haqida umumiy tasavvurni shakllantirish siyosiy tizimlar tipologiyasini, O'zbekiston Respublikasi siyosiy tizimining shakllanishi va rivojanishini bilishi borasida <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> • milliy va jahon tajribasini hisobga olgan holda davlatning imidjini shakllantirish strategiyasini yaratish borasidagi asosiy namoyandalar qarashlarini va ularning nazariy merozi asoslarini bilishi, bilimlarni mustaqil to'ldirib borish, kompyuter texnikasi va axborot tizimlaridan foydalanish, o'z mehnatini tashkil etish, o'z kasbiy faoliyatida zarur bo'lgan axborotni to'plash, saqlash va qayta ishlashning usullarini bilish, yangi bilimlarni ola bilish, zamонавий axborot-ta lim texnologiyalarini qo'llay olish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak.</i> 	<p>rivojanish tendensiyalari. Iqtisodiy diplomatiyaning rivojanish tendensiyalari. Madaniy-gumanitar sohadagi hamkorlik.</p> <p>9-mavzu. O'zbekistonning Koreya Respublikasi bilan o'zaro keng kamrovli aloqalari</p> <p>O'zbekiston tashqi siyosatida Koreya Respublikasi omili. O'zaro manfaatlil hamkorlik asoslari. Siyosiy, iqtisodiy va madaniy-gumanitar sohadagi munosabatlarning rivojanish istiqbollari.</p>
	<p>10-mavzu. O'zbekiston va Yaponiya munosabatlari</p> <p>O'zbekiston tashqi siyosatida Yaponiya omili. O'zaro manfaatlil hamkorlik asoslari. Siyosiy diplomatik munosabatlар dinamikasi. Iqtisodiy diplomatiyaning rivojanish tendensiyalari. Madaniy-gumanitar sohadagi hamkorlik. O'zaro aloqalarini rivojanish tendensiyalari.</p>	<p>11-mavzu. O'zbekistonning Hindiston bilan o'zaro keng qamrovli aloqalari</p> <p>O'zbekiston tashqi siyosatida Hindiston, Pokiston, Turkiya, Eron omili. Davlatlararo hamkorlikning huquqiy asoslar. Siyosiy va iqtisodiy diplomatiyaning rivojanish tendensiyalari. Madaniy-gumanitar sohadagi hamkorlik istiqbollari.</p>
	<p>12-mavzu. O'zbekiston-Pokiston munosabatlari</p> <p>O'zbekiston tashqi siyosatida Pokiston omili. O'zaro manfaatlil hamkorlik asoslari. Siyosiy diplomatik munosabatlар dinamikasi. Iqtisodiy diplomatiyaning rivojanish tendensiyalari. Madaniy gumanitar sohadagi xamkorlik O'zaro aloqalarini rivojanish tendensiyalari.</p>	<p>13-mavzu. O'zbekistonning Yaqin va O'rta Sharq, Afrika mintaqasi davlatlari bilan xalqaro aloqalari</p> <p>O'zaro hamkorligini belgilab beruvchi omillar, shart-sharoit va imkoniyatlar hamda rivojanish istiqbollari. Siyosiy, iqtisodiy va madaniy-gumanitar sohadagi hamkorlik.</p>
	<p>14-mavzu. Osiyo va Tinch okeani mintaqasi davlatlari bilan o'zaro munosabatlari</p> <p>O'zbekiston tashqi siyosatida Osiyo va Tinch okeani mintaqasi davlatlari. O'zaro hamkorlikni belgilab beruvchi omillar, shart-sharoit va imkoniyatlar. O'zbekistonning Yaponiya, Indoneziya, Malayziya davlatlari bilan munosabatlarning rivojanish tendensiyalari.</p>	<p>15-mavzu. O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar doirasidagi faoliyati.</p> <p>O'zbekiston Respublikasi tashqi siyosatida ko'ptomonlama hamkorlik munosabatlari. Xalqaro siyosiy tashkilotlar bilan hamkorlik. Xaqaro</p>

	<p>4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamaoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalari.
	<p>5. VII. Kredittarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarini to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жураев С. Замонавий халқаро муносаётлар (укуб кулланма). – Т., 2007. 2. Гулямов С.С. Ибрагимов Н.И. Основы дипломатической деятельности Узбекистана(учебное пособие). – Т., 2002. 3. Касымов А.М. Внешнеполитические ориентиры Республики Узбекистан (учебное пособие). – Т., 2000. 4. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tarib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. – Т.: "O'zbekiston", 2017.- 104 b. 5. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Т.: "O'zbekiston", 2016.- 56 b. 6. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligini va inson manfaatlarni ta'minlash

iqtisodiy va gumanitar tashkilotlar bilan hamkorlik. Xalqaro madaniy taskilotlar bilan hamkorlik. Xalqaro nohukumat tashkilotlar bilan o'zaro hamkorlik. Mithaqavy xalqaro tashkilotlar bilan o'zaro munosabatlar.

III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsya etiladi:

- Xalqaro munosabatlar tizimining rivojlanish tendensiyalari.
- Markaziy Osiyo mintaqasining xalqaro tizindagi o'mi va ahamiyati.
- O'zbekiston va Afgoniston munosabatlarning rivojlanish tendensiyalari.
- O'zbekiston tashqi siyosatida Rossiya omili.
- MDH davlatlari bilan o'zaro hamkorlikni belgilab beruvchi omillar.
- O'zbekiston tashqi siyosatida AQSh.
- O'zbekiston tashqi siyosatida Yevropa davlatlari omili.
- O'zbekiston-Xitoy munosabatlarining rivojlanish istiqbollari.
- O'zbekistonva Koreya Respublikasi o'tasidagi manfaatti hamkorlik istiqbollari.
- O'zbekiston tashqi siyosaida Yaponiya omili.
- O'zbekiston va Hindiston o'tasidagi davlatlararo hamkorlikning huquqiy asoslari.
- O'zbekiston va Pokiston o'rta omili.
- O'zbekiston tashqi siyosatida Yaqin va O'rta Sharq davlatlari asoslari.
- O'zbekistonning Yaqin va O'rta Sharq, Afrika mintaqasi davlatlari bilan xalqaro aloqalari.
- O'zbekiston tashqi siyosatida Osiyo va Tinch okeani mintaqasi davlatlari.
- O'zbekiston Respublikasi tashqi siyosaida ko'ptomonlama hamkorlik munosabatlari.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmlari bilan jhozlangan auditoriyada bir akademik guuruga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tlishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lif va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lif uchun tavsya etiladigan mavzular:

- O'zbekiston Respublikasi va xalqaro mintaqaviy tashkilotlar.

2. Qo'shni mamlakatlar bilan munosabatlar, ularning tashqi siyosiy faoliyatining tahibili.

3. Afg'oniston xalqaro munosabatlar tizimida

4. Janubiy, Markaziy va Janubi-Shraqiy Osiyoda ekspansiyaning zamonaviy jarayonlari.

5. O'zbekiston Respublikasining Hindoston bilan ikki tomonlana aloqalari.

6. Shardiqiy va Janubiy-Shraqiy Osiyo mintaqalarining ustuvor siyosiy paradigmalari.

7. Qo'shni mamlakatlar bilan munosabatlar, ularning tashqi siyosiy faoliyatining tahibili.

8. O'zbekistonning Markaziy Osiyo xalqaro aloqalar tizimida tutgan o'mi va ahamiyati.

9. Markaziy Osiyo davlatlari bilan ikki va ko'p tomonlana aloqalar.

10. Pokiston va Hindistonning xalqaro tizindagi o'mi va ahamiyati.

11. Pokiston va Hindistondagi siyosiy, harbiy - siyosiy. iqtisodiy vaziyatni belgilovchi omillar.

12. Yaqin Sharq va O'rta Sharq paradigmasi.

13. O'zbekiston tashqi siyosatida Yaqin va O'rta Sharq davlatlari omili.

14. O'zbekiston tashqi siyosatida MDH davlatlari omili.

15. O'zbekiston Respublikasining tashqi siyosatidagi ustuvor yondashuv va prinsiplari.

Mustaqil o'zlashiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlardan tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsya etiladi.

V. Ta'lim natijalari / Kashiy kompetentsiyalari

3. Talaba bilishi kerak:

- zamonaviy xalqaro siyosatdagi ilg'or g'oyalilar, milliy manfaat, siyosiy hokimiyat, siyosiy tizim, siyosiy tuzum va siyosiy manfaat doirasidagi umumiyahon nazariyalar; hozirgi zamon siyosiy mojarolarning asosiy ko'rinishlari va turlari, xalqaro niolar va ularni yechish shartlari, asosiy geosiyosiy kontsepsiylar va muhim kuch markazlarining tafsifi hamda ularni muvozanatga kelтирuvchi omillar haqidagi *tasavvur va bilinga ega bo'lishi*;
- siyosiy tizimlardagi an'analar va o'zaro bog'iqlik, siyosiy tizimlarning asosiy komponent va mexanizmlari, siyosiy rejimlar, xalq mentaliteti, davlatning geopolitik joylashuvini bilan bog'iqligi, uning tafovutlari va o'xshashliklarini, siyosiy tizim, uning jamiyat hayotidagi roli va